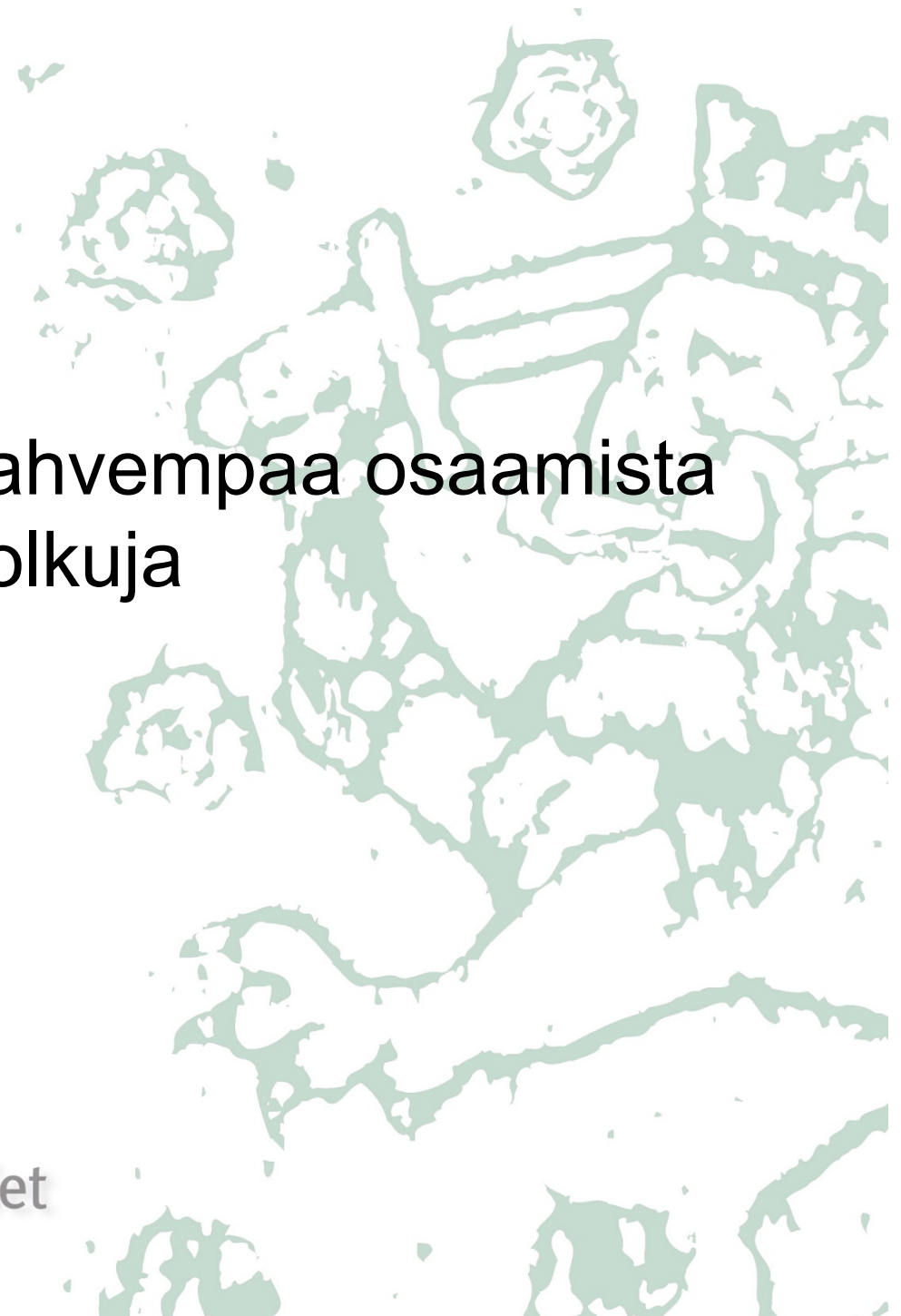

Ammatillinen koulutus – vahvempaa osaamista ja yksilöllistyviä koulutuspolkuja

Mika Tammilehto
Ammatillisen koulutuksen yksikkö
17.1.2012

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Undervisnings- och kulturministeriet

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelma 2011-2016

- Hallitusohjelman toimeenpanosuunnitelma
- Lähtökohtia
  - Suomalaiset maailman osaavimmaksi kansaksi vuoteen 2020 mennessä
  - Koulutuksellisia eroja tulee vähentää ja koulutuksen periytyvyyttä tulee ehkäistä myös kaikessa perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa.
  - Koulutus- ja tutkimuspolitiikan keinoina julkisen talouden vakauttamisessa ovat erityisesti työurien pidentämiseen liittyvät toimet ja koulutusjärjestelmän rakenteiden ja tehokkuuden parantamiseen tähtäävät toimet sekä koulutustarjonnan suuntaaminen
  - Koulutuksen sisältöjä ajantasaistetaan ja oppilaitosten ja korkeakoulujen toiminnan laatua, tehokkuutta ja vaikuttavuutta parannetaan.
  - Ikäluokkien pieneneminen mahdollistaa koulutusmäärien hallitun vähentämisen.
  - Koulutuspolitiikka rakentuu elinikäisen oppimisen periaatteelle.

Avainsanoja ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen kannalta

- Osaamisperusteisuus ja työelämälähtöisyys
  - Koulutustakuu – tasa-arvo
  - Joustavuus – yksilöllistyvät koulutuspolut
  - Laatu ja vaikuttavuus
  - Tehokkuus
  - Rakenteellinen kehittäminen
  - Elinikäinen oppiminen
-
- Koulutustarjonta ja sen suuntaaminen
  - Ammatillisen tutkintojärjestelmän kehittäminen
  - Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän kehittäminen
  - Ammatillisen koulutuksen järjestäjäverkon rakenteellinen kehittäminen

Koulutustarjonta

- Koulutustarjontaa suunnataan työelämän tarpeiden mukaisesti
  - Opetussuunnitelmaperusteisessa ammatillisessa peruskoulutuksessa uusia opiskelijoita 2300 vähemmän vuonna 2016
  - lähtökohtana työvoimatarve ja väestökehitys – säästöt edellyttäisivät suurempaa volyymin vähentämistä
  - Ammatillisen koulutuksen läpäisyä parannetaan siten, että vuonna 2020 se on 78 %
- Koulutuksen alakohtainen tarjonta
  - Tarjonnan lisäämistarvetta sosiaali- ja terveystalalla sekä tekniikan ja liikenteen alalla
  - Tarjonnan vähentämistarvetta kulttuurialalla sekä matkailu-, ravitsemis- ja talousalalla
- Koulutustarjonnan alueellinen tasapaino
  - tarjonnan merkittävin supistamistarve Itä- ja Pohjois-Suomessa, Pohjanmaalla
  - tarjonnan lisäämistarvetta Metropolialueella, kasvukeskuksissa
  - Yhteiskuntatakuun puitteissa ammatillisen peruskoulutuksen tarjontaa tarkoitus uudelleenkohdentaa kasvukeskuksiin jo vuonna 2013
  - Koulutustarjontaa vähennetään muilta alueilta vuodesta 2014 lukien

Yhteiskuntatakuu

- Jokaiselle alle 25-vuotiaalle nuorelle ja alle 30-vuotiaalle vastavalmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja-, tai kuntoutuspaikka
- Koulutuspaikkojen määrän ja alueellisen suuntaamisen yhtenä keskeisenä kriteerinä on koulutustakuun toteutuminen osana yhteiskuntatakuuta
- Opiskelijaksi ottamisen perusteiden ja sähköisten hakujärjestelmien kehittäminen –Perusasteen päättäneet ja ilman toisen asteen tutkintoa ja koulutuspaikkaa olevat hakijat voidaan valita ensin toisen asteen opiskelijavalinnassa
- Parannetaan nuorten, maahanmuuttajien ja vammaisten mahdollisuuksia osallistua oppisopimuskoulutukseen.
- Nivelvaiheen toimien tehostaminen – nivelvaiheen toimista selkeämpi ja johdonmukaisempi kokonaisuus
- Koulutuksen läpäisyn tehostaminen ja opiskeluprosessien tukeminen
- Ohjauspalvelut

Joustavat opintopolut

- Ylioppilastutkintoa ja lukiokoulutusta sekä ammatillisia tutkintoja kehitetään erillisinä tutkintoina.
  - Lukiokoulutusta ja ammatillisia tutkintoja uudistettaessa parannetaan mahdollisuuksia rakentaa joustavia opintopolkuja ja lisätään mahdollisuuksia suorittaa osia tutkinnoista yli tutkintorajojen.
- Ammatillisten tutkintojen joustavuutta lisätään siten, että yksilölliset valinnat ja tutkintojen suorittaminen myös osa kerrallaan on mahdollista silloin kun se on työelämän ja yksilön tarpeiden kannalta tarkoituksenmukaista.
  - Nuorten koulutuksen ensisijaisena tavoitteena on kokonaisen tutkinnon suorittaminen.
  - Aikuiskoulutuksessa tavoitteena on tukea osaamisen kehittämistä työuran eri vaiheissa.
- Ammatillisessa koulutuksessa hyödynnetään työvaltaisia opiskelumenetelmiä ja vaihtoehtoisia koulutusmalleja mm. yhdistämällä erilaisia ammatillisen koulutuksen järjestämismuotoja
- Kehitetään menettelyjä oppisopimuskoulutuksen osallistumiskynnyksen alentamiseksi.
  - *Maahanmuuttajien ja vammaisten osallistumista oppisopimuskoulutukseen edistetään*
  - *Kehitetään monityönantajaisista oppisopimuskoulutusta*
- Perusopetuksen lisäopetuksen, ammatillisen peruskoulutuksen valmistavien ja valmentavien koulutusten sekä työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön yhteistyötä vahvistetaan ja työnjakoa selkeytetään siten, että ne tukevat tehokkaasti jatko-opintoihin siirtymistä.

Osaamisperusteiset ammatilliset tutkinnot

- Ammatillisten tutkintojen tulee perustua työelämän osaamistarpeisiin ja tutkintojärjestelmän tulee muodostaa selkeä ja johdonmukaisen kokonaisuus, joka tukee koko tutkinnon suorittamista, opintojen joustavaa suorittamista ja elinikäistä oppimista.
  - Vahvistetaan ammatillisten perustutkintojen ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osaamisperusteisuutta.
  - Kehitetään ammatillista tutkintojärjestelmää siten, että se muodostaa työelämän osaamistarpeiden näkökulmasta selkeän ja johdonmukaisen kokonaisuuden.
  - Yhtenäistetään ammatillisten tutkintojen nimet ja muodostetaan tutkintonimikkeet tutkintoihin.
  - Otetaan käyttöön ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (ECVET) kaikissa ammatillisissa tutkinnoissa vuonna 2014.
  - Vakiinnutetaan työnohtokoulutus työelämän osaamistarpeiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Ammatilliseen peruskoulutukseen valmistavien ja valmentavien koulutusten asema ja sisältö selkiytetään.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen kehittäminen

- Ammatillisen koulutuksen järjestäjien rahoitusta tulee kehittää niin, että se muodostaa nykyistä selkeämmän kokonaisuuden ja tukee elinikäisen oppimiselle, yhteiskuntatakuun toteuttamiselle sekä koulutusjärjestelmän laadulle, tehokkuudelle ja tuloksellisuudelle asetettävien tavoitteiden saavuttamista.
  - Ammatillisen koulutuksen rahoitus uudistetaan palkitsemaan koulutuksen laadusta ja laadun parantamisesta.
  - Tavoitteena on tukea nykyistä paremmin koko ikäluokan kouluttamista, koulutuksen läpäisyn parantamista, nopeampaa siirtymistä työelämään ja aiemmin opitun tunnustamista.
  - Rahoitus myönnetään koulutuksen järjestäjälle.
  - Ammatillisen erityisopetuksen rahoitusperusteita uudistetaan siten, että ne tukevat erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tukipalvelujen järjestämistä palvelutarpeen mukaisesti.
  - Kehitetään ammatillisen koulutuksen ohjausjärjestelmää siten, että ammatillista perus- ja lisäkoulutusta voidaan ohjata elinikäisen oppimisen periaatteella nuorten ja aikuisten erityispiirteet huomioiden.
  - Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitus edistää työelämän tarpeisiin vastaamista.

Palvelukyky ja rakenteellinen kehittäminen

- Käynnistetään toisen asteen koulutuksen palvelukyvyn ja yhteistyön vahvistamisen toimenpideohjelma, kehittäen ylioppilastutkintoa ja lukiokoulutusta sekä ammatillisia tutkintoja erillisinä tutkintoina, koulutuksen alueellisen saavutettavuuden turvaamiseksi lisäämällä oppilaitosrajat ylittävää tilojen, tukipalvelujen ja opettajaresurssien yhteiskäyttöä myös yhdessä korkeakoulujen kanssa.
  - Tavoitteena on vahvistaa koulutuksen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta sekä varmistaa yksilöiden tarpeisiin vastaavien koulutuspalveluiden saatavuus maan eri osissa ja molemmissa kieliryhmissä.
  - Ohjelmalla tuetaan elinvoimaisen, toimintakykyisen toimipisteverkon muodostumista.
- Ammatillista koulutusta kohdennetaan uudelleen työelämän alakohtaisten ja alueellisten tarpeiden sekä väestökehityksen mukaisesti.
  - Huolehditaan siitä, että ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat työelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin vastaamisen kannalta riittävän vahvoja toimijoita.
  - Edistetään ruotsinkielisen ammatillisen koulutuksen kokoamista ruotsinkielisiin yksiköihin.
- Toisen asteen oppilaitosten keskinäistä yhteistyötä ja yhteistyötä korkeakoulujen kanssa tiivistetään lainsäädännöllisen yhteistyövelvoitteen toteutumisen varmistamiseksi.